

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Факультет української філології та журналістики

Кафедра журналістики

Дипломна робота (проект)

бакалавра

з теми: **Висвітлення воєнних дій українськими новинними телепрограмами (ТСН, телеканал «1+1»)**

Виконала: студентка Zh1-B17 групи

спеціальності 061 Журналістика

Стоянська Олександра Валентинівна

Керівник:

кандидат наук із соціальних комунікацій,
доцент кафедри журналістики

Почапська О.І.

Рецензент:

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри української мови,

декан факультету української філології та
журналістики Коваленко Б.О.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ПОНЯТТЯ ПРО ВОЄННИЙ КОНФЛІКТ ТА ВІЙСЬКОВУ ЖУРНАЛІСТИКУ	6
1.1. Поняття «воєнний конфлікт»: підходи до наукового осмислення	6
1.2 Поняття «воєнний» та «військовий»: термінологія, значення, сучасне використання	11
Висновок до першого розділу	18
РОЗДІЛ 2. СПЕЦИФІКА РОБОТИ ЖУРНАЛІСТА В ЗОНАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ	22
2.1 Робота журналіста в зонах збройних конфліктів	22
2.2 Особливість висвітлення і безпека журналістів у зонах воєнного конфлікту	26
Висновок до другого розділу	37
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ВИСВІТЛЕННЯ ВОЄННИХ ДІЙ УКРАЇНСЬКИМИ НОВИНИМИ ТЕЛЕПРОГРАМАМИ 1+1	39
3.1 Відомість про Телеканал 1+1	39
2.2. Аналіз висвітлення матеріалів	42
Висновок до третього розділу	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	48
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ФАКТОЛОГІЧНОГО МАТЕРІАЛУ	52

ВСТУП

Сьогодні військовій дії в Україні дуже загострені. Українські журналісти повідомляють про збройні конфлікти в різних частинах світу. Коли в Україні лише розпочинались військові дії, спочатку лише один журналіст представляв ЗМІ у «гарячих точках», але з часом їхня кількість неухильно зростала. Останнім часом щороку понад 15 українських журналістів, операторів та фотожурналістів потрапляють у «гарячі точки» або в зону «заморожених конфліктів».

Київський незалежний союз медіа дав лише кілька несистематичних вказівок журналістам, які подорожують до воєнних зон. Зокрема, рекомендується страхування життя та майна; оренда бронезилетів, рятувальних ліхтарів; наявність аптечку; розуміння міжнародних норм, що регулюють діяльність журналістів у зоні бойових дій; медичні огляди, рентген, щеплення проти захворювань, проти covid19, та інших хвороб, поширених у країні перебування. Однак ці вказівки є занадто загальними і не відображають специфіки роботи українських журналістів у зоні збройного конфлікту. Конфлікт не вказує на наукову основу, на якій вони були проведені, або методологію дослідження, яка призвела до цих висновків. Тому їх змістовий компонент викликає великі сумніви. У такій ситуації надзвичайно важливо на основі матеріалів використовуючи чітку методологію, встановити специфіку роботи українських журналістів у зоні бойових дій, а також встановити принципи безпечної й ефективної роботи національної ЗМІ за цих умов.

Спеціалізовані поради були б дуже корисними вітчизняним кореспондентам та допомогли б захиститися від багатьох ризиків, оскільки, за словами голови Київської незалежної медіа-спілки Михайлини Скорик, регулярно стикається із загрозами з боку військових, включаючи:

- погрози фізичного знищення;

- спроби знищення або вилучення матеріалів;
- тиск спецслужб;
- арешти на кілька діб (переважно у Афганістані);
- а також свідками смерті своїх колег (Чечня, Ірак).

Водночас, в більшості випадків обмеження в роботі були пов'язані з військовою ситуацією, але дуже часто діяли суб'єктивні фактори: небажання спостерігати за засобами масової інформації на місці конфлікту; недовіра чи упередження щодо представників України як держави, незнання мови, що відображається на мікрофоні чи логотипі телевізійної камери; підозра на шпигунство та інше. Іншим важливим фактором є те, що більшість українських журналістів виїжджали до гарячих точок за власною ініціативою, а редакції не несли відповідальності за наслідки поїздки, тому безпека репортерів залежала від організаторів поїздки.

Актуальність теми дослідження. Засоби масової інформації є четвертою владою і мають здатність формувати громадську думку й впливати на суспільство. Увага припадає на проблематику висвітлення воєнних дій в Україні. Дослідження висвітлення воєнних дій в Україні сьогодні є дуже актуальним і значимим. Саме опублікована інформація може впливати на імідж країни.

Метою дипломної роботи є аналіз висвітлення воєнних дій Українськими новинними телепрограми «ТСН», «1+1» Реалізація мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

- визначити особливості висвітлення воєнних дій;
- розглянути особливість функціонування ЗМІ у гарячих точках;
- проаналізувати особливості спрямування воєнних дій, висвітлених у матеріалах новинного-видання «ТСН».

Об'єктом дослідження є матеріали новинної програми «ТСН» за березень 2020 – травень 2021.

Предметом дослідження є особливості воєнних дій в Україні в новинним ресурсом «ТСН».

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети дослідження були використані такі методи: спостереження, аналіз, описовий метод, узагальнення.

Структура та обсяг дипломної роботи. Дипломна робота, загальним обсягом 54 сторінки, складається зі вступу, трьох розділів, висновків, 42 позицій використаних джерел і 20 позицій джерел фактологічного матеріалу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Новинна журналістика: навчальний посібник. К.: Академія української преси, 2004. 262 с.
2. Гол Д. Онлайн-журналістика. К.: «К. І. С.», 2005. 344 с.
3. Кихтан В. В. Информационные технологии в России. Ростов н/Д.: Феникс, 2004. 160 с.
4. Кузнецов Г. В. ТВ-журналистика: критерии профессионализма. М.: Изд. РИПХолдинг, 2004. 221 с.
5. Куляс І., Макаренко О. Ефективне виробництво теленовін: стандарти інформаційного мовлення; професійна етика журналіста-інформаційника. Практичний посібник для журналістів. К.: Вид-во ХББ, 2006. 120 с.
6. Лигачева Н. Барбосизация всей страны / Наталья Лигачева // <http://www.telekritika.ua/mediacontinent/authorcolumn/nl/2008-08-04/39830>
7. Павлюк Л. С. Знак, символ, міф у масовій комунікації / Л. Павлюк. – Львів: ПАІС, 2006. – 120 с.
8. [Б. а.] Сім орієнтирів «ТСН»: Скандали, Сенсації, Страх, Смерть, Секс, Сміх і Гроші // <http://www.telekritika.ua/media-corp/redpolitics/2008-06-04/38798>
9. [Б. а.] Скільки часу українці витрачають на ЗМІ // Трибуна. – 2007. – № 82 (474). – 6 лист. – С. 3.
10. Яковець А. В. Телевізійна журналістика: теорія і практика / А. В. Яковець. Підручник. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – 240 с.
11. Военная педагогика и психология/Под ред. А.В. Барабанщикова. М., 1986. 240 с.
12. Военный энциклопедический словарь. Москва, 1983. С. 137.
13. Волков С.В. Русский офицерский корпус. М.: Воениздат, 1993. 367 с.

14. Волошин-Петриченко П. На ту же тему, но в мое время. Кадетская переключка, 1920 № 68-69. С 288-294.
15. Воробйова А.Ю., Пархаев О., «Кадетские корпуса в России 1732-1917» М.: ООО «Издательство Астрель». 2003. 62 с.
16. Ворфоломеев А.Г. Кадетские корпуса России в XIX – начале XX вв.: автореф. дис. ... канд. ист. наук : 07.02.02. Курск, 2005. 21 с.
17. Военная инциклопедия. Тип. И.Д. Сытина М.:1912 Т. 7. С 3-6.
18. Военный сборник. 1872. Т. 85. С. 137.
19. Военный сборник. 1880. № 1. С. 173.
20. Габелко Д.Е. Д.А. Милютин – государственный деятель и историк русской армии: дис. ...канд. ист. наук: 07.00.02. Воронеж, 2002. 194 с.
21. Галенковский П.А. Воспитание юношества в прошлом. Спб., 1904. 122 с.
22. Герштенцвейг В. О патриотическом воспитании (офицер-воспитатель Ташкентского кадетского корпуса). СПб., 1911. 36 с.
23. Гольмдорф М.Г. Материалы для истории бывшего Дворянского полка до переименования его в Константиновское военное училище, 1807-1859: (Очерк). СПб., 1882. с 198.
24. Голощапова Е.В. Духовно-нравственное воспитание в кадетских корпусах в России во второй половине XIX - начале XX вв.: на примере Симбирского кадетского корпуса : автореф. дис. ... канд. пед. наук.: 13.00.01. Ульяновск, 2007. 25 с.
25. Голос из армии // Военный сборник. Т. I. СПб., 1858. С. 84. 63. Голобуцкий В.О. Запорізьке козацтво. К., 539 с.
26. Горлач М.І., Кремень В.Г. Политология: наука про політику: підручник. Київ, 2009. С. 811.
27. Гребенкин О.М. Кадетские традиции воспитанников российских кадетских корпусов в первой половине XIX века. Вестник ВГУ. В., 2009. № 1. С 36-41.

28. Теоретична модель професійного становлення майбутніх офіцерів прикордонників на основі особистісного орієнтованого навчання. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. 2010. № 7. С. 82-85.
29. Домонтович М.А. Полтавский кадетский корпус в первые годы его существования. Исторический вестник. 1890. Т. 42. № 11. С. 444-476.
30. Домонтович Михаил Алексеевич [Электронный ресурс]. URL: [//https://ru.wikipedia.org/wiki/Домонтович, Михаил Алексеевич](https://ru.wikipedia.org/wiki/Домонтович,_Михаил_Алексеевич).
31. Дубінський В., Аустрін Г. Володимирський кадетський корпус. Военная быль, 1967. № 83. С 1-14.
32. Друганова О.М. Внесок інтелігенції Слобідського краю у розвиток національної освіти (історико-педагогічний аспект) : монографія / О.М. Друганова, І.І. Мартиненко. Х.:ХНАДУ, 2015. 212 с.
33. Друганова О.М. Приватна ініціатива в освіті України (історико-педагогічний аспект) [Текст]: Монографія. Х.: ДИВО, 2008. 556 с.
34. Драгомиров М.И. Сборник ориг. и передовых статей. СПб, 1896. 162 с.
35. Драгомиров М.И. Вопросы воспитания и обучения войск. М, 1956. 186 с.
36. Драгомиров М.И. Опыт руков. для подготовки частей к бою. Спб, 1896. 174 с.
37. Драгомиров М.И. Подготовка войск в мирное время. М., 1906. 205 с.
38. Драгомиров. Офицерская памятка. СПб., 1892. 99 с.
39. Драгомиров. Учебник тактики. Киев., 1910. 459 с. 81. Драке Л.Л. Кадетский быт 50-х годов. СПб.: В. Березовский, 1911. 32 с.
40. Дубельт Л.В. Заметки г.-л. Л.В. Дубельта. Голос минув. 1913. №3. С. 120-171.
41. Єфімова О.В. Особливості розвитку проблеми підготовки військових кадрів в Україні у період правління Миколи I (30-50-х рр. XIX ст.). Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній

школах:зб. наук. пр. Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2017. Вип.54 (107). С. 20-30.

42.Стаднік І.О. Лінгвістична відповідність понять “воєнний” дискурс vs “військовий” дискурс // Science and Education a New Dimension. Philology, IV(22), Issue: 99, 2016.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ФАКТОЛОГІЧНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Двоє дітей залишилось без батька ,стало відомо ім'я Українського Бійця , який загинув на Донбасі.URL:<https://tsn.ua/ato/bez-batko-zalishilosya-dvoye-ditey-stalo-vidome-im-ya-ukrayinskogo-biytsya-yakiy-zaginu-6-travnnya-na-donbasi-1780057.html> (07.05.2021).
2. «Перевіряємо готовність наших бійців»: Зеленський відвідав передову на Херсонщині.URL:<https://tsn.ua/ukrayina/perevirayemo-gotovnist-nashih-biyziv-zelenskiy-vidvidav-peredovu-na-hersonschini-foto-1774750.html> (27.05.2021).
3. Доба на фронті: бойовики продовжують зривати "тишу", стріляючи з гранатометів і мінометів по ООС.URL:<https://tsn.ua/ato/doba-na-fronti-boyoviki-prodovzhuyut-zrivati-tishu-strilyayuchi-z-granatometiv-i-minometiv-po-oos-1773169.html>(17.05.2021).
4. Новини з Фронту: російські бойовики сім разів обстріляли українські позиції.URL:<https://tsn.ua/ato/novini-z-frontu-rosiyski-boyoviki-sim-raziv-obstrilyali-ukrayinski-poziciyi-1757710.html>(17.05.2021).
5. Бійці на фронті зустріли своє свято зі згадкою про своїх побратимів. URL:<https://tsn.ua/ato/biyci-na-fronti-zustrili-svoye-svyato-zi-zgadkoyu-pro-poleglih-pobratimiv-1645660.html>(17.05.2021).
6. Доба на фронті: бойовики продовжують зривати "тишу", стріляючи з гранатометів і мінометів по ООС.URL:<https://tsn.ua/ato/zvilneniy-z-5-richnogo-polonu-boyovikiv-tankist-znovu-povernuvsvya-na-front-1638466.html>(17.05.2021).
7. Обстріли щодня: на фронті вже ніхто не говорить про перемир'я.URL:<https://tsn.ua/ato/obstrili-schodnya-na-fronti-vzhe-niht-ne-govorit-pro-peremir-ya-1472772.html>(17.05.2021).

8. Луганчани із фронтних зон хочуть миру і допомоги України.URL:<https://tsn.ua/ato/luganchani-iz-frontovih-zon-hochut-miru-i-dopomogi-ukrayini-1488339.html>(19.05.2021).

9. Гарячі вихідні на фронті: бойовики обстріляли військову вантажівку, автомобіль медиків та будинки цивільних.URL: <https://tsn.ua/ato/garyachi-vihidni-na-fronti-boyoviki-obstrilyali-viyskovu-vantazhivku-avtomobil-medikov-ta-budinki-civilnih-1504998.html>(19.05.2021).

10. Чи буде війна з Росією: світ готується до найгіршого сценарію.URL:<https://tsn.ua/video/video-novini/chi-bude-viyna-z-rosiyeyu-svit-gotuyetsya-do-naygirshogo-scenariyu.html>(19.05.2021).

11. На службі загинула військовослужбовиця із Закарпаття: деталі.URL:<https://tsn.ua/ato/na-sluzhbi-zaginula-viyskovosluzhbovicya-iz-zakarpattya-detali-1801972>. (19.05.2021).

12. Протягом доби бойовики шість разів порушили режим припинення вогню - ООС.URL:<https://tsn.ua/ato/protyagom-dobi-boyoviki-shist-raziv-porushili-rezhim-pripinennya-vognyu-oos-1801075.html>(19.05.2021).

13.Протягом доби окупанти двічі порушили перемир'я - ООС.URL:<https://tsn.ua/ato/protyagom-dobi-okupanti-dvichi-porushili-peremir-ya-oos-1800187>. (19.05.2021).

14. Український військовий в зоні ООС підірвався на вибуховому пристрої.URL: <https://tsn.ua/ato/ukrayinskiy-viyskoviy-v-zoni-oos-pidirvavsya-na-vibuhovomu-pristroyi-1799071>. (19.05.2021).

15. Обстрілів менше, але бойові втрати є": Зеленський побував на передовій.URL:<https://tsn.ua/exclusive/obstriliv-menshe-ale-boyovi-vtrati-ye-zelenskiy-pobuvav-na-peredoviy-1801762>. (19.05.2021).

16. Перший у житті бій: Дейнеко розповів, як сім років тому його загін виходив з облоги в Луганську. URL: <https://tsn.ua/ato/zalishilas-chastinka-mene-deyneko-rozpoviv-yak-sim-rokiv-tomu-yogo-zagin-vihodiv-z-oblogi-v-lugansku-1798675>(20.05.2021).

17. «Росія буде гратися на цій історії»: Кулеба висловився щодо неможливості переговорів ТКГ в Мінську. URL: <https://tsn.ua/exclusive/rosiya-bude-gratisya-na-ciy-istoriyi-kuleba-vislovivsia-schodo-nemozhливosti-peregovoriv-tkg-v-minsku-1798138>(20.05.2021).

18. Розмінування на Донбасі триватиме 25-30 років - Олексій Резніков. URL: <https://tsn.ua/exclusive/rozminuvannya-na-donbasi-trivatime-25-30-rokiv-oleksiy-reznikov-1797661>. (20.05.2021).

19. Протягом доби на Донбасі не зафіксовано обстрілів бойовиків - ООС. URL: <https://tsn.ua/ato/protyagom-dobi-na-donbasi-ne-zafiksovano-obstriliv-boyovikiv-oos-1798009>. (20.05.2021).

20. "Здали свої": ветеран АТО розповів, як його захопили у полон бойовики. URL: [Право на владу: ветеран АТО вважає, що потрапив у полон через зраду з української сторони — Ексклюзив ТСН — tsn.ua](#)(20.05.2021).